

störde hela min egendom. — *Syn.* Eldsvåda, Vådeld. — 3) (med plur.) Trästycke, som antingen brinner, eller som har brunnit, men slocknat och ännu röker, eller som är aldeles släckt. *Det var en så förfärlig storm, att b-er från de brinnande husen flögo öfver strömmen och antände hus på andra sidan. En rykande b. Eldsvådan är aldeles släckt; det ryker ej ens ifrån b-erna på den afbrända tomt.* Ingår i sammansättningarna Eldbrand, Flygbrand, m. fl. — 4) (med., utan plur.) Se *Inflammation*. Bildar för denna bem. sammansättningen Kallbrand. — 5) (utan plur.) Ett slags svamp, som understundom sätter sig på säd, isynnerhet hvete, och hvarigenom frökärnan förvandlas till en svart, illaluktande massa, och säden sätunda till större eller mindre del går förlorad. *Skadad af b.* Kallas äfv. Sot. Uredo.

BRANDANSTALTER, m. 3. pl. Se *Eldsläckningsanstalter*.

BRANDASSEKURANS, ----rånngs, f. 3. Se *Brandförsäkring*, 1.

BRANDAX, n. 3. Sädesax, skadadt af brand eller sot.

BRANDBOMB, brännbåmb, m. 5. (artil.) Bomb, som begagnas till antändning och är fylld med brandsats samt försedd antingen med ett stort eller flera smärre hål, hvarur lågan slår ut.

BRANDBOTTEN, m. 2. pl. — *bottnar*. Med mursten tätt belagd trossbotten, som elden, i händelse af eldsvåda, ej kan genomtränga.

BRANDBREF, n. 3. Af vederbörande myndighet utfärdadt intyg om liden skada genom vådeld.

BRANDCORPS, brännkår, m. 3. Trupp eller förening af personer i en stad, som äro ålagde eller frivilligt åtagit sig att biträda vid eldsvådor med eldens släckande. *Frivilliga b-er hafva på sednare tiden i flera städer blifvit inrättade.*

A n m. För ordets stafsningssätt, jemför *Corps*.

BRANDERZ, brännärtrts, m. 3. (tyskt ord) Lerskiffer, som innehåller mycket kol, jemte cinober eller quicksilfver.

BRANDFLAGGA, f. 1. Röd flagga, som utstickes öfverst ifrån ett kyrktorn, vid tillfälle af vådeld.

BRANDFLOTTA, f. 1. (gam. krigsk.) Stor timmerflotta, som antändes och släpptes ner med strömmen emot fästningar.

BRANDFLÄCK, m. 2. Ställe på huden, som bär märke efter brännskada.

BRANDFRI, a. 2. Som ej af eld kan förstöras. Säges i fråga om byggnadsdelar. *En b. botten. Ett b-tt hvalf.*

BRANDFUX, m. 2. Häst af det slag, som kallas Fux (se d. o.), med liksom brända hårspetsar. [- fuchs.]

BRANDFÖRSÄKRA, v. a. 1. Emot en viss på förhand erlagd afgift betinga sig godtgörelse af ett brandförsäkringsverk för möjligen inträffande förluster på hus och lösegendom genom eldsvåda. — *Brandförsäkrande*, n. 4.

BRANDFÖRSÄKRING, f. 2. 1) Handlingen, då man brandförsäkrar något. — 2) Se *Brandförsäkringssumma*.

BRANDFÖRSÄKRINGSKASSA, f. 1. Kassa, bildad af försäkringspremierna för brandförsäkrad egendom, och hvarur till brandskadade delägare utbetalas det belopp, de äga att påfordra.

BRANDFÖRSÄKRINGSKONTOR, ----känn-tör, n. 3. Anstalt, der enskilde kunna få försäkra sin egendom mot brand.

BRANDFÖRSÄKRINGSMÄRKE, n. 4. Liten bricka med inskrift, som åsättes hus, då de blifvit brandförsäkrade.

BRANDFÖRSÄKRINGSSUMMA, f. 1. Den summa, hvartill hus, gård eller lösören blifvit brandförsäkrade.

BRANDFÖRSÄKRINGSVERK, n. 3. Offentligt, af staten garanterad anstalt till försäkring emot brand.

BRANDGRANÄT, bränngranät, m. 3. (artil.) Granat, fylld med brandsats, och som begagnas till antändning.

BRANDGUL, a. 2. Af en gul, ljusröd färg, nästan liknande guldets. *B. Lilja*, ett slags lilja med brändgula, inuti prickiga blommor. *Lilium bulbiferum*.

BRANDGÅS, f. 3. pl. — *gäss*. En art af Andsläktet, med purpurröd, uppåt bugtig näbb, hufvud och hals svarta, skimrande i grönt, ett bredt, hvitt bälte omkring kräfv och axlar, samt ett annat af hjert, brun färg omkring mage och rygg, i allmänhet hvit fjäderbeklädnad, ben och fötter ljusst rosenröda. Kallas äfv. Grafand. *Anas Tadorna*.

BRANDHAKE, m. 2. pl. — *hakar*. 1) Lång stång, med en stark jernhake i ändan, och som begagnas vid eldsvådor. — 2) Lång stång med hake i ändan, på bogspröten af en brännare, för att haka fartyget fast vid ett fiendtligt.

BRANDHÅL, n. 3. (artil.) Hål på en bomb eller granat.

BRANDJERN, n. 3. 1) Jern, hvarpå veden lägges i en spisel. Brukas numera sällan. — 2) Se *Brandring*. — 3) Jern, hvarmed elden omlagas i smedjor.

BRANDKASSA, f. 1. Se *Brandförsäkringskassa*.

BRANDKLIPPARE, m. 3. Häst af det slag, som kallas Klippare (se d. o.), och till färgen Brandfux (se d. o.).

BRANDKLOCKA, f. 1. (föga brukl.) Så kallas en tornklocka, då hon begagnas till klämtning vid eldsvåda. *B-ns ljud*.

BRANDKLÄMTNING, f. 2. Klämtning med en tornklocka till tecken, att elden kommit lös. I allmänhet säges blott Klämtning.

BRANDKORN, n. 3. Af brand eller sot skadad säd.

BRANDKULA, f. 1. (artil.) Karkass af fyra stycken starka jernbyglar, fastnitade vid en stark bottenplåt, samt öfverklädd med buldan, fylld med brandsats och doppad i smält beck. Nyttjades fordom till antändning, i stället för nu brukliga brandbomber och brandgranater.

BRANDMUR, m. 2. Massiv mellanmur, som skiljer ett stenhus ifrån ett annat, för att vid eldsvåda kunna hämma eldens utbredande.

BRANDMÄSTARE, m. 3. 1) Person, som vid eldsvådor har tillsyn öfver eldsläckningsanstalterna och deras användande. — 2) (ford.) Person, som i krig bestyrde om brandskattens indrivande.

BRANDORDNING, f. 2. Reglemente, som föreskrifver, hvad vid inträffande eldsvådor iakttagas bör, och i öfrigt innehåller stadgar för dermed gemenskap ägande inmenh.

BRANDOS, n. 3. Os, lukt af något, som brinner eller blifvit brändt.

BRANDPIL, m. 2. (gam. krigsk.) Röripil, emellan spetsen och sjelfva röret försedd med brännbara ämnen, hvilka antändes, då man afsköt den, och hvarigenom hus i belägrade städer o. s. v. sattes i brand.